

Borgerrådgiver – whistleblower, FICS 244458

HR

Brevid. 1817128
Afsnit:

Ref. ME
Dir. tlf. 46 31 31 68
mettem@roskilde.dk

18. december 2013

Borgerrådgiver og whistleblowerfunktion i Roskilde Kommune

Med særligt fokus på sikring af borgernes retssikkerhed har budgetforligsparterne besluttet at afsætte 1 mio. kr. årligt til oprettelse af en Borgerrådgiverfunktion. Borgerrådgiveren kombineres med en whistleblowerfunktion for kommunens ansatte og samarbejdsarbejdspartnere i Roskilde Kommune.

Borgerrådgiverens opgaver

Borgerrådgiverfunktionens opgaver kan opdeles i to:

- Rådgivning og vejledning af borgere, der henvender sig til kommunen, herunder at hjælpe borgere videre i klagesystemet.
- Tilsyn med, at kommunens administration varetager deres opgaver i overensstemmelse med lovgivningen, god forvaltningsskik, de af kommunalbestyrelsen og udvalgene fastsatte retningslinjer og i øvrigt på en hensigtsmæssig måde.

Borgerrådgiveren skal arbejde konfliktløsende og dialogskabende og skal bidrage til, at forvaltningen og borgeren løser sagen i samarbejde.

Borgerrådgiveren refererer til Byrådet.

Borgerrådgiveren har mulighed for af egen drift at tage sager op eller gennemføre generelle undersøgelser på udvalgte områder, f.eks. tilgængelighed for handicappede til kommunale institutioner.

Det vil i betydeligt omfang være op til borgerrådgiveren at sætte grænserne for sin egen virksomhed, i lighed med Folketingets Ombudsmand. Borgerrådgiverens funktioner vil som udgangspunkt være at:

- vejlede borgeren, dvs. hjælpe med at skabe overblik i sagen, orientere om klagemuligheder og sagsbehandlingsregler,
- behandle klager over kommunens sagsbehandling og personalets optræden,
- behandle klager over kommunens levering af en bestemt ydelse indenfor rammerne af det politisk vedtagne serviceniveau, f.eks. undervisning, dagpasning, hjemmehjælp og gaderenholdelse,
- yde konsulentbistand og undervisning til forvaltningerne om god sagsbehandling mv.,
- foretage undersøgelser af egen drift, hvor der er tale om en principiel sag eller ved mistanke om grove fejl,
- foretage stikprøveundersøgelser af institutioner, virksomhed og tjenesteder under byrådets kompetence.

Borgerrådgiveren kan ikke behandle klager over:

- indholdet i kommunens afgørelser (myndighed),
- sager som har været behandlet politisk i byråd eller udvalg, herunder kommunens serviceniveau
- ansættelsesforhold,
- forhold, som hører under andre klageinstanser.

Borgerrådgiveren bistår ikke borgeren i forhold til praktisk hjælp ved borgerens kontakt til kommunens institutioner. Denne form for bistand kan borgeren søge hjælp til hos borgervejlederne i Borgerservice.

Borgerrådgiveren beskæftiger sig ikke med forhold, der er mere end 1 år gamle således at indsatsen koncentrerer sig til aktuelle sager.

Whistleblowerfunktion

På baggrund af et politisk ønske om mere åbenhed og gennemsigtighed i kommunen med henblik på at forebygge og afværge fejl i kommunens borgerbetjening og administration besluttede budgetforligsparterne, at borgerrådgiveren skal kombineres med en whistleblowerfunktion for kommunens ansatte og samarbejdspartnere (leverandører af varer og ydelser, herunder andre aktører).

Det er hensigten, at der med en whistleblowerfunktion skabes mulighed for, at kommunens ansatte uden frygt for repressalier kan ytre sig om alvorlige forhold, f.eks. lovovertrædelser, manglende efterlevelse af juridiske forpligtelser, fare og enkeltpersoners sundhed og sikkerhed, fare for miljøet og grove tilfælde af omsorgssvigt.

En whistleblower-ordning skal ses i forhold til, at offentlige myndigheders opgavefelter i forvejen er yderst reguleret og underlagt regler om saglighed, god forvaltningsskik o.s.v.

Offentligt ansatte har deres grundlovsikrede ytringsfrihed, og en lovlig ytring kan ikke medføre, at den ansatte pålægges ansvar eller udsættes for ledelsesmæssige negative reaktioner. Offentligt ansattes loyalitetspligt sammen med decorum-reglen (reglen om, at offentlige ansatte både i og udenfor tjenesten skal vise sig værdige til den agtelse og tillid, som stillingen kræver) stiller nogle krav til offentligt ansattes adfærd, bl.a. at en offentlig arbejdsgiver som udgangspunkt kan forvente, at den ansatte til sin nærmeste leder eller tillidsrepræsentanten indberetter kendskab til strafbare forhold og grovere overtrædelser af lovgivning eller retningslinjer, ligesom der for særlige grupper af ansatte gælder en skærpet underretningspligt.

En whistleblower-ordning bør ses som et supplement til medarbejdernes almindelige adgang til dialog med f.eks. leder, tillidsrepræsentant og HR-afdelingen. Ordningen kan bruges som en mulighed for at orientere om alvorlige forhold, hvis man allerede har forsøgt via de almindelige kanaler, og det ikke har haft nogen effekt.

Inden en anmeldelse til whistleblower-ordningen, bør man derfor altid overveje, om problemet kan løses via de almindelige kanaler, ligesom man som medarbejder altid har mulighed for at rette henvendelse til tillidsrepræsentanter og fagforbund om alvorlige forhold på arbejdspladsen.

Whistleblower-ordningen giver mulighed for anonyme anmeldelser, og der skal også af den grund være klare retningslinjer, som sikrer den personlige tryghed for medarbejderne.

Whistleblowerfunktionen refererer til kommunaldirektøren. Anmeldelser, som af whistleblowerfunktionen vurderes som alvorlige, sendes fra whistleblowerfunktionen til kommunaldirektøren.

Såfremt anmeldelsen efter kommunaldirektørens beslutning skal medføre videre behandling, igangsætter kommunaldirektøren behandlingen af anmeldelsen. Når/hvis der vurderes at være begrundet mistanke om alvorlige forhold, orienteres den anmeldte medarbejder.

Erfaringer fra Københavns Kommune viser, at ud af de ca. 60 henvendelser, de har modtaget i perioden ultimo oktober 2012 – primo september 2013, har ca. 80% været anonyme. Det er indtrykket, at de anonyme anmeldelser er fuldt ud lige så valide som de navngivne anmeldelser. Københavns Kommune har ikke oplevet chikanøse anmeldelser.

Beskyttelse af navngiven anmelder:

Hvis en navngiven medarbejder indgiver anmeldelse, foreslås det, at der sker en overvågning af, om andre beder om oplysning om anmelders navn, og at whistleblowerfunktionen er forpligtet til at handle, såfremt der sker repressalier overfor anmelder.

Beskyttelse af anonym anmelder:

En anmelder, der ønsker anonymitet, skal gøres opmærksom på, at anonymitet ikke kan sikres, såfremt man oplyser sit navn eller andre personhenførbare oplysninger.

Beskyttelse af den anmeldte:

Hvis der vurderes at være begrundet mistanke, orienteres den anmeldte medarbejder, og sagen behandles i øvrigt jf. bestemmelserne i Forvaltningsloven og Persondataloven.

Såfremt whistleblowerfunktionen modtager en anmeldelse, og denne vurderes at være grundløs og derfor afvises, sker der ingen registrering og dermed ingen information af den anmeldte medarbejder.

Hvis en anmeldelse sendes fra whistleblowerfunktionen til kommunaldirektøren, og det vurderes, at der ikke er grundlag for videre sagsbehandling, sker der ingen registrering og dermed ingen information af den anmeldte medarbejder.

Hvis der opstår en situation, hvor anmeldelser vurderes at være chikanøse, informeres den anmeldte medarbejder. Såfremt der er tale om navngivne anmeldelser, håndteres sagen ledelsesmæssigt i forhold til anmelder.

Registrerede oplysninger, der viser sig at være urigtige eller vildledende, slettes, blokeres eller berigtiges jf. Persondatalovens §37.

Politianmeldelse og ansættelsesretlige sanktioner:

Sager behandles ansættelsesretligt jf. kommunens normale praksis ved inddragelse af HR - Juraafsnittet.

Der vil blive indgivet politianmeldelse ved mistanke om strafbare forhold.

Afreportering og årsberetning

Borgerrådgiveren afgiver en årsberetning til Byrådet, og kan komme med indstillinger til Byrådet. I øvrigt kan borgerrådgiveren orientere byrådet om sit arbejde, når og såfremt der er sager af væsentlig interesse.

Årsberetningen skal ligeledes indeholde en opgørelse over whistleblower-anmeldelser.